

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
DELEGATURA W KATOWICACH

LKA.411.2.6.2024

Pan
Jarosław Tobiasz
Prezes Zarządu Stowarzyszenia OLIGOS
ul. Karłowicza nr 48
44-200 Rybnik

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

I/24/001 - Realizacja przez organizacje pozarządowe z województwa śląskiego zadań w ramach wybranych programów finansowanych z Funduszu Solidarnościowego w latach 2022-2023

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Stowarzyszenie OLIGOS ¹ , ul. Karłowicza nr 48, 44-200 Rybnik
Kierownik jednostki kontrolowanej	Jarosław Tobiasz, Prezes Zarządu od 22 marca 2022 r. ²
Zakres przedmiotowy kontroli	<ol style="list-style-type: none">1. Spełnienie wymagań realizacji programów dotyczących asystencji osobistej i opieki wytchnieniowej.2. Realizacja wsparcia na rzecz osób z niepełnosprawnością i ich opiekunów.3. Wydatkowanie i rozliczenie środków finansowych pozyskanych z Funduszu Solidarnościowego oraz osiągnięcie założonych rezultatów wsparcia.
Okres objęty kontrolą	Lata 2022 – 2023 z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed i po tym okresie, o ile miały one związek z kontrolowaną działalnością
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 3 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ³
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Katowicach
Kontrolerzy	<ol style="list-style-type: none">1. Anna Hulboj, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LKA/219/2024 z 26 listopada 2024 r.2. Piotr Jużków, starszy inspektor kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LKA/220/2024 z 26 listopada 2024 r.3. Lucyna Mol, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LKA/229/2024 z 5 grudnia 2024 r.

(akta kontroli str.1-5)

¹ Dalej: *Stowarzyszenie*.

² W okresie objętym kontrolą funkcję kierownika jednostki poprzednio pełniła Elżbieta Piotrowska, Prezes Zarządu, w okresie od 31 stycznia 2019 r.

³ Dz. U. z 2022 r. poz. 623, dalej: *ustawa o NIK*.

II. Ocena ogólna⁴ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Stowarzyszenie w latach 2022-2023 realizowało programy finansowane ze środków Funduszu Solidarnościowego⁵: „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej”⁶ edycje 2022-2023 i „Opieka wytchnieniowa”⁷ edycje 2022-2023 na podstawie umów zawartych z Miastem Jastrzębie Zdrój⁸ oraz „Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnościami”⁹ edycje 2022-2023 i „Opieka wytchnieniowa dla członków rodzin lub opiekunów osób z niepełnosprawnościami”¹⁰ edycje 2022-2023 na podstawie umów zawartych z Ministrem Rodziny i Polityki Społecznej¹¹.

Stowarzyszenie zrealizowało cele wynikające z ww. programów i osiągnęło założone w ofercie rezultaty w zakresie objęcia pomocą uczestników tych programów.

Stowarzyszenie dysponowało odpowiednim potencjałem gwarantującym właściwą realizację usług, w tym budynkiem dostosowanym do realizacji usług opieki wytchnieniowej całodobowej oraz kadrami spełniającymi wymogi programów. Wsparcie udzielane było osobom uprawnionym. Liczba godzin wsparcia nie przekroczyła limitów określonych w programach.

Przekazane Stowarzyszeniu środki finansowe zostały wydatkowane i rozliczone z zachowaniem wymogów wynikających z zawartych umów, przy czym w kartach rozliczenia usług świadczonych w 2023 r. w ramach programów AONN i OW sporządzonych przez pięciu z 10 objętych badaniem asystentów (50%), wykazane dni i godziny świadczonych usług pokrywały się u dwóch lub więcej beneficjentów programów (osób z niepełnosprawnością). Na podstawie tych kart wypłacane było wynagrodzenie pochodzące ze środków Funduszu. W toku kontroli NIK ustalono, że zapisy w ww. kartach były błędne, a usługi nimi objęte zostały wykonane w innych niż wykazane terminach. NIK wskazuje, że prawidłowa i prowadzona na bieżąco weryfikacja kart powinna zidentyfikować pokrywające się godziny świadczonych usług i skutkować podjęciem stosownych działań wyjaśniających, w tym kontroli realizacji usług przez danego asystenta. Niepodjęcie działań weryfikacyjnych stwarzało ryzyko wypłacenia asystentom nienależnego wynagrodzenia za usługi, których w rzeczywistości nie wykonano.

⁴ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁵ Tj. funduszu utworzonego ustawą z dnia 23 października 2018 r. o Funduszu Solidarnościowym (Dz.U. z 2024 r. poz. 1848, ze zm.), dalej: *Fundusz lub Fundusz Solidarnościowy*.

⁶ Dalej: *AONN*.

⁷ Dalej: *OWJ*.

⁸ Dalej: *MJZ*.

⁹ Dalej: *AONN*.

¹⁰ Dalej: *OW*.

¹¹ Dalej: *Minister*.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny częściowej¹² kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Spełnienie wymagań realizacji programów dotyczących asystencji osobistej i opieki wytchnieniowej

Opis stanu faktycznego

1.1 W okresie objętym kontrolą nie wystąpiły przypadki nieuzyskania wsparcia finansowego z Funduszu Solidarnościowego w zakresie programów AOON i OW¹³ oraz AOONJ i OWJ. Stowarzyszenie zrealizowało ww. programy w edycjach 2022-2023 na podstawie umów zawartych z Ministrem i MJZ. Celem programów z zakresu asystencji osobistej było zapewnienie dostępności do usług asystencji jako wsparcie w wykonywaniu codziennych czynności oraz funkcjonowaniu w życiu społecznym osób z niepełnosprawnością. Natomiast celem programów dotyczących opieki wytchnieniowej było odciążenie członków rodzin lub opiekunów osób z niepełnosprawnością poprzez wsparcie ich w codziennych obowiązkach.

(akta kontroli str. 213, 735-736)

1.2 Zgodnie ze statutem Stowarzyszenia, jego celem było niesienie wszechstronnej pomocy osobom z niepełnosprawnościami i zagrożonym wykluczeniem społecznym, dzieciom i osobom starszym. Stowarzyszenie posiadało status organizacji pożytku publicznego, o której mowa w art. 3 ust. 2 ustawy z dnia 23 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie¹⁴. W okresie trzech lat przed realizacją programów objętych kontrolą (tj. w latach 2019 – 2021), Stowarzyszenie wykonywało zadania dotyczące różnych form wsparcia na rzecz osób z niepełnosprawnościami i ich opiekunów.

(akta kontroli str. 9, 21-22, 42)

Stowarzyszenie w ofertach na realizację zadań programów AOON i OW edycje 2022-2023, skierowanych do Ministra, wykazało budynki znajdujące się w Rybniku przy ul. Karłowicza 48 oraz Jastrzębiu-Zdroju przy ul. Szkolnej 1. Zgodnie z ofertą, w budynkach tych znajdowały się sale zajęciowe i pomieszczenia biurowe wraz z zapleczem technicznym. W ww. lokalizacjach Stowarzyszenie prowadziło środowiskowe domy samopomocy.

(akta kontroli str. 82, 109, 118, 783-789)

W ramach ofert konkursowych na realizację programów AOON i OW edycje 2022-2023 i ich aktualizacjach Stowarzyszenie złożyło oświadczenia o braku zaległości w zakresie m.in.: opłacania należności z tytułu zobowiązań podatkowych i składek na ubezpieczenia społeczne. Ustalono natomiast, że Stowarzyszenie zalegało z opłacaniem ww. zobowiązań według stanu na dzień z 14 maja 2022 r., 20 maja 2022 r., 17 listopada 2022 r. 11 stycznia 2023 r., 20 lutego 2023 r. i 28 marca 2023 r. Prezes Zarządu wyjaśnił, że zaległości podatkowe dotyczyły podatku dochodowego pracowników i osób zatrudnionych w oparciu o umowę zlecenia, które Stowarzyszenie jako płatnik odprowadza do urzędu skarbowego. Wskazał, że w czasie składania ofert z posiadanej dokumentacji wynikało, że wszystkie zobowiązania zostały uregulowane, w związku z czym Zarząd Stowarzyszenia nie wiedział o posiadaniu zaległości. Wykazane przez urząd skarbowy zaległości wyniknęły z dokonanych

¹² Oceny częściowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena częściowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

¹³ Ministerstwo odrzuciło ofertę Stowarzyszenia na realizację zadania OW edycja 2022 w pierwotnie ogłoszonym konkursie ofert ze względu na braki formalne złożonej oferty. Oferta Stowarzyszenia złożona w ogłoszonym dodatkowym otwartym konkursie ofert w ramach programu OW edycja 2022 uzyskała dofinansowanie.

¹⁴ Dz.U. z 2024 r. poz. 1491, ze zm.

korekt rachunków zatrudnionej na umowę zlecenia osoby oraz błędów w sprawozdaniu PIT-11. Stwierdzone różnice między zadeklarowanymi a wpłaconymi składkami zostały uregulowane.

Jak wyjaśnił dalej Prezes Zarządu podobnie było w przypadku zaległości z opłatą składek na ubezpieczenie społeczne – w czasie składania ofert z posiadanej dokumentacji wynikało, że składki zostały uregulowane. W wyniku korekt deklaracji, powstała zaległość, spowodowana błędnie przypisanym uprawnieniem zatrudnionego na umowę zlecenie, która następnie została rozliczona z posiadanej nadpłaty.

(akta kontroli str. 77-85, 105-113, 126-133, 162-170, 171-179, 192-199, 224-232, 235-242, 262-270, 272-280, 284-290, 306, 308-309)

1.3 W ramach programu AONN edycja 2022 Stowarzyszenie miało realizować usługi asystencji osobistej określone w programie. W złożonej ofercie¹⁵, planowano objęcie usługami 60 osób z niepełnosprawnością, w tym pięcioro dzieci do 16 roku życia z orzeczeniem o niepełnosprawności oraz 55 osób z niepełnosprawnością z orzeczeniem o znacznym lub umiarkowanym albo traktowane na równi do wymienionych¹⁶, a koszt tych usług został określony na 1 615,3 tys. zł. Minister skorzystał z uprawnienia zawartego w IV części pkt 4 ogłoszenia o dodatkowym konkursie ofert i w liście zatwierdzonych ofert¹⁷, zaproponował inną kwotę dofinansowania niż wnioskowana przez Stowarzyszenie, tj. w wysokości 528,8 tys. zł (mniejszą o 1 086,5 tys. zł). Stowarzyszenie 20 maja 2022 r. zaktualizowało ofertę, harmonogram realizacji zadania oraz kalkulację przewidywanych kosztów oraz podało liczbę 32 osób, które planowano objąć usługami asystencji osobistej, w tym pięcioro dzieci do 16 roku życia, a koszt tych usług określono na kwotę rekomendowaną w ww. liście, tj. 528,8 tys. zł. Zadanie miało być realizowane od 9 maja 2022 r. do 31 grudnia 2022 r.

(akta kontroli str. 76-125)

W programie AONN edycja 2022 Stowarzyszenie miało realizować¹⁸ usługi asystencji osobistej w wymiarze 4,0 tys. godzin jako formy ogólnodostępnego wsparcia dla 14 osób z orzeczeniem o niepełnosprawności i zapewnienie im wsparcia w wykonywaniu codziennych czynności oraz funkcjonowaniu w życiu społecznym. Zadanie to miało być sfinansowane ze środków Funduszu w kwocie 193,8 tys. zł oraz ze środków pochodzących z budżetu MJZ w kwocie 3,0 tys. zł. Zadanie miało być realizowane od 1 czerwca 2022 r. do 10 grudnia 2022 r.

(akta kontroli str. 125-133)

Oferta¹⁹ na realizację programu AONN edycja 2023 zakładała objęcie usługami asystencji osobistej 65 osób z niepełnosprawnościami. Koszt tych usług został określony na 1 228,1 tys. zł. W związku ze zmniejszeniem przez Ministra kwoty dofinansowania, Stowarzyszenie 11 stycznia 2023 r. zaktualizowało ofertę i podało, że wsparciem planowane jest objęcie 40 osób z niepełnosprawnością. Koszty zadania ustalono w wysokości 614,0 tys. zł. Po zwiększeniu przez Ministra środków na realizację programu, Stowarzyszenie 5 lipca 2023 r. zaktualizowało ofertę, w której zaplanowało objęcie wsparciem 65 osób z niepełnosprawnością, określając koszty

¹⁵ Z 11 lutego 2022 r.

¹⁶ 70% tj. 45 osób stanowiły osoby ze znacznym stopniem niepełnosprawności oraz dzieci niepełnosprawne w tym osoby z niepełnosprawnością sprzężoną oraz trudnościami związanymi z mobilnością i komunikacją.

¹⁷ Opublikowanej 13 maja 2022 r.

¹⁸ Zgodnie z ofertą z 14 maja 2022 r.

¹⁹ Z 22 listopada 2022 r.

zadania w wysokości 717,4 tys. zł. Zadanie miało być realizowane od 1 stycznia 2023 r. do 31 grudnia 2023 r.

(akta kontroli str. 134-190)

W programie AONJ edycja 2023, Stowarzyszenie miało realizować²⁰ usługi asystencji osobistej w wymiarze 2,6 tys. godzin jako formy ogólnodostępnego wsparcia dla 10 osób z niepełnosprawnością. Zadanie to miało być sfinansowane ze środków Funduszu w kwocie 137,2 tys. zł oraz ze środków pochodzących z budżetu MJZ w kwocie 3,0 tys. zł, w okresie od 14 kwietnia 2023 r. do 20 grudnia 2023 r.

(akta kontroli str. 124-125, 191-199)

Oferta²¹ na realizację programu OW edycja 2022 zakładała objęcie opieką wytchnieniową 110 osób, koszt zadania ustalono w wysokości 1 027,00 tys. zł. Minister zmniejszył kwotę dofinansowania do wysokości 823,4 tys. zł i Stowarzyszenie zaktualizowało ofertę²², harmonogram realizacji zadania oraz kalkulację przewidywanych kosztów podając 80 osób, które planowano objąć usługami opieki wytchnieniowej. Usługi miały być realizowane w formie dziennej i całodobowej. Stowarzyszenie deklarowało, że budynek Środowiskowego Domu Samopomocy w Rybniku²³ był przystosowany²⁴ do realizacji usług całodobowych. Zadanie miało być realizowane od 9 maja 2022 r. do 31 grudnia 2022 r.

(akta kontroli str. 215-234)

W programie OWJ edycja 2022, Stowarzyszenie miało realizować²⁵ usługi opieki wytchnieniowej dziennej dla 14 osób w wymiarze 1,4 tys. godzin. Zadanie to miało być sfinansowane ze środków Funduszu w kwocie 57,1 tys. zł oraz ze środków budżetu MJZ w kwocie 3,0 tys. zł, w okresie od 1 czerwca 2022 r. do 10 grudnia 2022 r.

(akta kontroli str. 235-242)

Oferta²⁶ na realizację programu OW edycja 2023 zakładała objęcie usługami opieki wytchnieniowej 110 osób. Koszt realizacji zadania został określony w wysokości 1 278,2 tys. zł. Minister zmniejszył kwotę dofinansowania do wysokości 977,8 tys. zł i Stowarzyszenie zaktualizowało ofertę²⁷ oraz kalkulację przewidywanych kosztów, podając, że wsparcie obejmie 80 osób. Stowarzyszenie deklarowało, że budynek Środowiskowego Domu Samopomocy w Rybniku był przystosowany do realizacji usług całodobowych. Zadanie miało być realizowane od 1 stycznia 2023 r. do 31 grudnia 2023 r.

(akta kontroli str. 234, 243-282)

W programie OWJ edycja 2023, Stowarzyszenie miało realizować²⁸ usługi opieki wytchnieniowej dziennej dla 14 osób w wymiarze 1,0 tys. godzin. Zadanie to miało być sfinansowane ze środków Funduszu w kwocie 40,5 tys. zł oraz 3,0 tys. zł ze środków budżetu MJZ, od 17 kwietnia 2023 r. do 20 grudnia 2023 r.

(akta kontroli str. 283-291, 298)

²⁰ Zgodnie z ofertą z 28 marca 2023 r.

²¹ Z 11 lutego 2022 r.

²² 20 maja 2022 r.

²³ Dalej: ŚDS.

²⁴ Tj. posiadał m.in. pokoje z toaletą, pokój pobytu dziennego, kuchnię, pralnię-suszarnię.

²⁵ Zgodnie z ofertą z 16 maja 2022 r.

²⁶ Z 2 grudnia 2022 r.

²⁷ Aktualizacja ofert z 11 stycznia 2023 r. i 20 lutego 2023 r.

²⁸ Zgodnie z ofertą z 29 marca 2023 r.

Stwierdzone
nieprawidłowości

OCENA CZĄSTKOWA

W działalności kontrolowanej jednostki, w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

NIK pozytywnie ocenia obszar dotyczący spełnienia wymagań realizacji programów AOODN i OW w edycjach 2022-2023. Stowarzyszenie w ramach ofert na realizację zadań w ramach programów AOODN i OW edycje 2022-2023 składanych Ministrowi oraz AOODNJ i OWJ składanych MJZ, zadeklarowało potencjał organizacyjny i rzeczowy niezbędny do realizacji ww. zadań. Spełniło także warunki formalne realizacji polegające na prowadzeniu działań na rzecz osób z niepełnosprawnością przez okres co najmniej trzech lat przed złożeniem oferty w danym programie.

OBSZAR

2. Realizacja wsparcia na rzecz osób z niepełnosprawnością i ich opiekunów

Opis stanu
faktycznego

2.1 Stowarzyszenie w okresie objętym kontrolą zawarło cztery umowy z Ministrem na realizację programów AOODN i OW edycje 2022-2023 oraz cztery umowy z MJZ na realizację programów AOODNJ i OWJ edycje 2022-2023, tj.:

- Program AOODN edycja 2022 – umowa nr 18/2/AOODzN/211/2022 z 28 lipca 2022 r. o wartości 528,8 tys. zł (środki otrzymano w dwóch transzach po 264,4 tys. zł²⁹), realizację programu rozpoczęto 9 maja 2022 r.;
- Program AOODNJ edycja 2022 - umowa nr PSM 524.10.2022 z 31 maja 2022 r. o wartości 195,9 tys. zł (środki otrzymano w czterech transzach – trzy transze po 64,2 tys. zł i 3,0 tys. zł³⁰), realizację programu rozpoczęto 1 czerwca 2022 r.;
- Program AOODN edycja 2023 – umowa AOODzN/251/2023 z 18 kwietnia 2023 r.³¹ wraz z aneksem nr 1/AOODzN/251/2023 z 25 września 2023 r. o wartości 717,4 tys. zł (środki otrzymano w czterech transzach – jedna w wysokości 307,1 tys. zł, dwie po 153,5 tys. zł i jedna 103,3 tys. zł³²), realizację programu rozpoczęto 1 stycznia 2022 r.;
- Program AOODNJ edycja 2023 – umowa PSM.524.11.2023 z 12 kwietnia 2023 r. o wartości 140,2 tys. zł (środki otrzymano w trzech transzach – jedna w wysokości 48,8 tys. zł i dwie transze po 45,7 tys. zł³³), realizację programu rozpoczęto 14 kwietnia 2023 r.;
- Program OW edycja 2022 – umowa 1/2/OW_NGO/200/2022 z 28 lipca 2022 r.³⁴ o wartości 823,4 tys. zł (środki otrzymano w dwóch transzach po 411,7 tys. zł³⁵), realizację programu rozpoczęto 9 maja 2022 r.;
- Program OWJ edycja 2022 – umowa PSM.524.9.2022 z 31 maja 2022 r. o wartości 60,1 tys. zł (środki otrzymano w czterech transzach – trzy transze po 19,0 tys. zł i jedna w wysokości 3,1 tys. zł³⁶), realizację programu rozpoczęto 1 czerwca 2022 r.;

²⁹ Wpływ środków 11 sierpnia i 12 września 2022 r.

³⁰ Wpływ środków odpowiednio: 7 czerwca, 7 września, 9 listopada 2022 r. i 9 czerwca 2022 r.

³¹ Przekazana Stowarzyszeniu pismem z dnia 16 maja 2023 r.

³² Wpływ środków odpowiednio: 28 kwietnia, 29 czerwca, 29 września i 13 października 2023 r.

³³ Wpływ środków odpowiednio: 5 maja, 19 lipca i 13 października 2023 r.

³⁴ Przekazana do Stowarzyszenia pismem z 12 sierpnia 2022 r.

³⁵ Wpływ środków: 11 sierpnia i 14 października 2022 r.

³⁶ Wpływ środków odpowiednio: 7 czerwca, 6 września, 9 listopada i 9 czerwca 2022 r.

- Program OW edycja 2023 – umowa OW/238/2023 z 5 kwietnia 2023 r.³⁷ o wartości 977,8 tys. zł (środki otrzymano w trzech transzach – jedna w wysokości 488,8 tys. zł i dwie transze po 244,5 tys. zł³⁸), realizację programu rozpoczęto 1 stycznia 2023 r.;
- Program OWJ edycja 2023 – umowa PSM. 524.20.2023 z 12 kwietnia 2023 r. o wartości 43,5 tys. zł (środki otrzymano w trzech transzach – jedna w wysokości 16,5 tys. zł i dwie transze po 13,5 tys. zł³⁹), realizację programu rozpoczęto 17 kwietnia 2023 r.

W każdym z ww. przypadków jednostka kontrolowana otrzymała środki na realizację programów w kwotach i terminach wynikających z umowy. Środki programów AONN i OW każdorazowo wpłynęły na rachunek bankowy wyodrębniony dla potrzeb realizacji danego programu. Natomiast dla realizacji programów AONNJ i OWJ w danej edycji, Stowarzyszenie wyodrębniło jeden rachunek⁴⁰.

(akta kontroli str. 315-346, 447, 735-736)

W ramach:

- Programu AONN edycja 2022 złożono 79 kart zgłoszenia do programu, wszystkie zostały zaakceptowane;
- Programu AONNJ edycja 2022 złożono 14 kart zgłoszenia do programu, wszystkie zostały zaakceptowane;
- Programu AONN edycja 2023 złożono 138 kart zgłoszenia do programu, z czego 23 odrzucono;
- Programu AONNJ edycja 2023 złożono 12 kart zgłoszenia do programu, z czego dwa odrzucono;
- Programu OW edycja 2022 złożono 129 kart zgłoszenia do programu, z czego jeden odrzucono;
- Programu OWJ edycja 2022 złożono 14 kart zgłoszenia do programu, wszystkie zostały zaakceptowane;
- Programu OW edycja 2023 złożono 148 kart zgłoszenia do programu, z czego 20 odrzucono;
- Programu OWJ edycja 2023 złożono 15 kart zgłoszenia do programu, z czego jeden odrzucono.

(akta kontroli str. 447)

2.2 Po uzyskaniu informacji o możliwości realizacji zadania publicznego finansowanego ze środków Funduszu⁴¹, Stowarzyszenie podjęło działania w celu rozpowszechnienia informacji o możliwości uzyskania wsparcia w ramach programów AONN i OW, zgodnie z postanowieniami art. 35a ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych⁴². Informacje o możliwości ubiegania się o wsparcie w tych

³⁷ Przekazana do Stowarzyszenia pismem z 24 maja 2023 r.

³⁸ Wpływ środków odpowiednio: 20 kwietnia, 27 czerwca i 28 września 2023 r.,

³⁹ Wpływ środków odpowiednio: 5 maja, 19 lipca i 13 października 2023 r.

⁴⁰ W umowach zawartych z miastem Jastrzębie -Zdrój nie wymagano posiadania przez Stowarzyszenia wyodrębnionego rachunku bankowego dla każdego programu.

⁴¹ Stowarzyszenie w 2022 r. otrzymało z Ministerstwa podpisane 28 lipca 2022 r., umowy o realizację programu AONN - pismem z 11 sierpnia 2022 r., a o realizację programu OW – pismem z 11 sierpnia 2022 r. W 2023 r. Stowarzyszenie otrzymało z Ministerstwa podpisaną 18 kwietnia 2023 r. umowę o realizację programu AONN - pismem z 16 maja 2023 r., a podpisaną 5 kwietnia 2023 r. umowę o realizację programu OW - pismem z 24 maja 2023 r.

⁴² Dz. U z 2024 r. poz. 1530, ze zm.

programach w 2022 i 2023 r. zostały umieszczone na stronie internetowej⁴³ Stowarzyszenia. Informacje o zrealizowanych programach w latach 2022 – 2023, w dniu kontroli⁴⁴, były nadal umieszczone na stronie internetowej Stowarzyszenia, w zakładce projekty/zrealizowane. Plakaty informacyjne dotyczące finansowania realizacji ww. programów, zgodnie z postanowieniami § 2 pkt 2 lit. c i pkt 3 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 maja 2021 r. w sprawie działań informacyjnych podejmowanych przez podmioty realizujące zadania finansowane lub dofinansowane z budżetu państwa lub z państwowych funduszy celowych, znajdowały się także na drzwiach wejściowych do dwóch budynków, którymi Stowarzyszenie dysponowało (w Rybniku i w Jastrzębiu-Zdroju). Informacje na stronie internetowej zostały umieszczone w 2022 r. dla obu programów – 9 maja, a w 2023 r. – 10 stycznia.

(akta kontroli str. 448-469)

2.3 Stowarzyszenie opracowało zasady przyznawania usług w ramach obu programów AONN i OW w edycji 2022-2023. Podano w nich, że kwalifikacja będzie prowadzona w oparciu o karty zgłoszenia. Poza warunkami wynikającymi z programów, w zasadach zapisano, że w pierwszej kolejności usługi przyznawane są osobom, które nie uczestniczą w innym programie. Podano także, że nabór do programów może się odbywać przez cały okres jego trwania lub do wyczerpania limitu godzin, którymi dysponuje Stowarzyszenie, a w przypadku większej liczby wniosków, będzie tworzona lista rezerwowa, a osobom, które nie otrzymały wsparcia przekazane zostaną dane do innych podmiotów, w których istnieje możliwość uzyskania wsparcia. Na podstawie 10 wniosków, które wpłynęły do Stowarzyszenia jako ostatnie, w ramach programów AONN i OW edycja 2022 oraz OW edycja 2023, a także AONNJ i OWJ edycje 2022-2023 stwierdzono, że wnioski te zakwalifikowano do udziału w programach. W programie AONN edycja 2023 odrzucono jeden wniosek, który nie spełniał warunków formalnych programu, pozostałe wnioski uczestników zakwalifikowano do udziału w programie.

(akta kontroli str. 470-479, 782)

Jak wyjaśnił Zarząd Stowarzyszenia, rozpatrywaniem wniosków w ramach każdego z programów zajmowała się komisja składająca się z koordynatorów programów i pracownika Stowarzyszenia, w przypadku dużej liczby zgłoszeń, decydujący głos miał koordynator danego programu.

(akta kontroli str. 480)

2.4 Zarząd Stowarzyszenia wyjaśnił, że w 2022 r. nie dokumentował działań monitorujących i kontrolnych ze względu na brak takiego obowiązku wynikającego z programów. Jednocześnie Zarząd wyjaśnił, że monitoring i ewaluacja odbywała się poprzez indywidualne rozmowy w miejscu wykonywania usług bądź przez telefon. Uczestnicy programów/opiekunowie otrzymywali w zawieranych kontraktach dane kontaktowe koordynatora programu, w tym numer telefonu, pod którym mogli zgłaszać wszelkie problemy i uwagi związane z realizacją usług. Zarząd wyjaśnił, że w kontrolowanym okresie zrealizował łącznie 101 kontroli doraźnych⁴⁵ oraz 40 czynności monitorujących⁴⁶ w miejscu wykonywania usługi.

(akta kontroli str. 482-483)

⁴³ <https://www.oligos.pl/zrealizowane/>

⁴⁴ Tj. 16 stycznia 2025 r.

⁴⁵ 47 w 2022 r. z czego 21 w AONN, 20 w OW, trzy w OWJ oraz trzy w AONNJ; 54 w 2023 r. w tym 16 w AONN, 31 w OW, trzy w AONNJ oraz cztery w OWJ.

⁴⁶ 28 z 2022 r. z czego osiem w AONN, 14 w OW, trzy w AONNJ, trzy w OWJ; 12 w 2023 r. w OW.

Na próbie 30 protokołów kontroli⁴⁷ wykonywania usług zrealizowanych w 2023 r.: 15 z OW oraz 15 z AONN ustalono, że we wszystkich przypadkach osoba przeprowadzająca kontrolę⁴⁸ stwierdziła wykonanie usługi przez asystenta oraz nie wносиła uwag do jakości jej wykonania. Ponadto Stowarzyszenie przeprowadziło w 2023 r. badanie ankietowe wśród osób z niepełnosprawnością korzystających z usług OW. Analiza 10 losowo wybranych ankiet wypełnionych przez te osoby/opiekunów wykazała, że we wszystkich przypadkach asystenci oraz realizowane przez nich usługi uzyskały maksymalne możliwe oceny, a uczestnicy nie zgłaszali uwag dotyczących ich realizacji.

(akta kontroli str. 490-495)

Do Stowarzyszenia w okresie realizacji badanych programów wsparcia nie wpłynęła żadna skarga na ich realizację. Jak wyjaśnił Zarząd Stowarzyszenia, w kontaktach z uczestnikami programów, zgłaszane były zastrzeżenia co do dyspozycyjności asystentów (wtedy podejmowano decyzję o zmianie asystenta) oraz oczekiwania wykraczające ponad zakres realizowanych usług.

Nie wpłynęły także skargi na realizację programów AONNJ i OWJ edycji 2022-2023 do MJZ.

(akta kontroli str. 483, 497)

2.5 Do programu AONN w 2022 r. zostało złożonych 79 wniosków, z których nie odrzucono żadnego zgłoszenia, a w 2023 r. zgłoszeń wpłynęło 138, z których nie przyjęto 20 zgłoszeń: pięć wniosków nie spełniało wymogów, w jednym przypadku w orzeczeniu o niepełnosprawności zawarto informację, że osoba z niepełnosprawnością nie wymaga konieczności stałej opieki lub pomocy innej osoby, sześć osób korzystało ze wsparcia w innym miejscu, w jednym przypadku jako opiekuna wskazano członka najbliższej rodziny osoby z niepełnosprawnością⁴⁹, a siedmiu osobom przyznano wsparcie w ramach programu OW.

Do programu OW w 2022 r. wpłynęło 129 wniosków, z których nie uwzględniono jednego zgłoszenia – osoba z niepełnosprawnością uzyskała wsparcie w ramach programu AONN. W 2023 r. złożono 148 wniosków, z których nie przyjęto 21 wniosków: jeden wniosek był niekompletny, w jednym przypadku jako opiekuna wskazano członka najbliższej rodziny osoby z niepełnosprawnością⁵⁰, siedmiu osobom przyznano wsparcie w ramach AONN, a 12 osób uzyskało wsparcie w innym miejscu.

Do programów realizowanych na podstawie umów z miastem Jastrzębie-Zdrój do programu AONNJ w 2022 r. wpłynęło 14 zgłoszeń, a w 2023 r. – 12. Do programu OWJ w 2022 r. wpłynęło 14 zgłoszeń, a w 2023 – 15 zgłoszeń. Żaden z wniosków do programów w edycji 2022 nie został odrzucony, a w 2023 r. dwa zgłoszenia do AONNJ zostały skierowane do OW, a w przypadku jednego zgłoszenia do OWJ, wsparcie zostało przyznane w innym miejscu.

(akta kontroli str. 480, 483-484 i 496-498)

2.6 Do realizacji programów Stowarzyszenie zatrudniało osoby świadczące usługi asystencji osobistej i opieki wytchnieniowej w oparciu o umowy cywilnoprawne.

Na podstawie próby dokumentacji dotyczącej wykształcenia i doświadczenia losowo wybranych pięciu asystentów⁵¹, zatrudnionych przez Stowarzyszenie (bez osób

⁴⁷ Dobranych w sposób celowy po 15 kontroli poczynając od najwcześniejszych.

⁴⁸ Jeden z członków zarządu, który pełnił funkcję koordynatora w danym programie.

⁴⁹ Osoba z niepełnosprawnością nie zaakceptowała opiekuna wskazanego przez Stowarzyszenie.

⁵⁰ Opiekun osoby z niepełnosprawnością nie zaakceptował asystenta wskazanego przez Stowarzyszenie.

⁵¹ Wybrani z asystentów o największej liczbie podopiecznych.

wskazanych na asystentów przez beneficjentów) w każdym z programów edycji 2022 i 2023 (tj. łącznie 20 osób⁵²), stwierdzono, że osoby te miały wymagane kwalifikacje określone w danych programach.

(akta kontroli str. 484, 499-502)

2.7 Stowarzyszenie dysponowało zasobami rzeczowymi wykazanymi w złożonych ofertach, co potwierdzono w przeprowadzonych oględzinach. W szczególności Stowarzyszenie dysponowało dwoma budynkami, przystosowanymi do potrzeb osób z niepełnosprawnością. W jednym z budynków, gdzie realizowane były usługi opieki wytchnieniowej całodobowej, było osiem pokoi, w tym jeden pokój dwuosobowy, a pozostałe jednoosobowe. Pokoje wyposażane były w niezbędne meble, każdy z nich miał zaplecze sanitarne. Stan tego budynku oraz ww. pokoi pozwalał na świadczenie przedmiotowych usług.

(akta kontroli str. 44-48)

2.8 Na podstawie próby dokumentacji 40 uczestników/osób⁵³ z niepełnosprawnością (po 10 w każdym programie AONN i OW edycje 2022-2023), stwierdzono, że wsparcie w ramach programów AONN i OW udzielane było osobom uprawnionym. Wszystkie te osoby posiadały aktualne orzeczenie o niepełnosprawności, rozpoczęcie udzielania świadczeń następowało po złożeniu wniosku. Odstąpiono od badania dokumentacji aplikacyjnej uczestników w programach AONNJ i OWJ edycje 2022-2023, gdyż rekrutacji uczestników dokonywał Ośrodek Pomocy Społecznej w Jastrzębiu-Zdroju.

(akta kontroli str. 293, 299, 486-489)

2.9 Wsparcie udzielone 80 uczestnikom/osobom z niepełnosprawnością⁵⁴ (po 10 osób w każdym programie AONN i OW oraz AONNJ i OWJ edycje 2022-2023) nie przekroczyło limitów określonych w tych programach.

(akta kontroli str. 486-489, 769)

2.10 W wyniku analizy objętych próbą badawczą kart realizacji zadania, wystawionych przez 20 osób⁵⁵ udzielających świadczeń w ramach programów AONN i OW edycje 2022-2023, realizowanych przez Stowarzyszenie stwierdzono w dokumentacji stanowiącej podstawę rozliczenia tych programów w 2023 r., że w danym dniu i godzinie asystent realizował usługi u dwóch lub więcej osób. Powyższe dotyczyło pięciu z 10 osób udzielających świadczeń w ramach ww. programów w 2023, co szczegółowo przedstawiono w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*. Zarząd Stowarzyszenia wyjaśnił, że wszystkie godziny usług zostały zrealizowane. Ponadto Zarząd wyjaśnił, że nieścisłości w kartach wynikały m.in. z omyłek pisarskich. Na błędy i pomyłki w kartach rozliczeniowych wskazali także asystenci, którzy mieli wykonywać usługi.

Nie była możliwa weryfikacja zbiegu udzielania świadczeń w ramach realizowanych programów w 2022 r. ze względu na wskazywanie w kartach realizacji wyłącznie liczby godzin, bez wskazania zakresu tych godzin.

(akta kontroli str. 507-558, 565-575)

⁵² Sześć osób miało ukończone studia wyższe - cztery osoby – pedagogiczne, jedna fizjoterapię, a jedna w zakresie pracy socjalnej i opiekuńczej, jedna osoba miała zawód – opiekun medyczny, dwie osoby ukończyły kurs w zakresie opiekuna osób starszych, a dwie – w zakresie terapeutki, pięć osób posiadało uprawnienia w zawodzie Asystent Osoby Niepełnosprawnej, a jedna uzyskała uprawnienia w zakresie świadczenia usług opiekuńczych osobie chorej i niesamodzielnej, pozostałe trzy osoby wykazały doświadczenia, co najmniej sześciomiesięczne w pracy z osobami niepełnosprawnymi.

⁵³ Po 10 osób z największą liczbą godzin.

⁵⁴ Po 10 osób o największej ilości zrealizowanych godzin.

⁵⁵ Po 10 osób z każdej edycji o największej liczbie zrealizowanych godzin.

Na próbie kart realizacji świadczonych usług 20 osób zakwalifikowanych do programów AOOD i OW oraz AOODN i OWJ edycje 2022-2023, realizowanych przez Stowarzyszenie, które w trakcie programu korzystały ze wsparcia co najmniej dwóch asystentów, stwierdzono, że nie wystąpił przypadek udzielania im świadczeń w tym samym czasie przez dwóch asystentów.

(akta kontroli str. 559-560)

W wyniku weryfikacji danych losowo wybranych 20 beneficjentów programów AOOD i OW oraz AOODN i OWJ edycje 2022-2023 ustalono, że w sześciu przypadkach miał miejsce zgon osoby, a po dacie zgonu nie wykazano świadczonych usług na rzecz tych osób.

(akta kontroli str. 735-737)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki, w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Niezgodna z §2 ust. 3 i 4 umów⁵⁶ z 18 kwietnia 2023 r., 5 kwietnia 2023 r. realizacja zadania, poprzez nieprawidłową weryfikację kart rozliczeniowych wykonanych usług w ramach programów, przedkładanych przez asystentów Stowarzyszenia.

Zgodnie z §2 ust. 3 i 4 umowy z dnia 5 i 18 kwietnia 2023 r. realizator programu zobowiązany był wykonywać umowę z należytą starannością, w szczególności ponosząc wydatki celowo, rzetelnie, racjonalnie i oszczędnie, zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa, w sposób który zapewni prawidłową i terminową realizację zadania oraz osiągnięcie celów określonych w umowie oraz programie. Realizator zobowiązany był także do wykorzystania środków na realizację zadania, zgodnie z celem na jaki je uzyskał oraz na warunkach określonych w programie, ogłoszeniu oraz umowie.

(akta kontroli str. 348-365, 385-403, 799-840)

W 26 kartach (z 48 kart) realizacji usługi asystenckiej i opieki wytchnieniowej z 2023 r. sporządzonych przez pięciu asystentów (na 10 badanych) wykazano jednoczesne świadczenie usług na rzecz różnych osób z niepełnosprawnością w łącznej liczbie 49 godzin i 20 minut o łącznej wartości 2,0 tys. zł⁵⁷, tj.:

- A1: w listopadzie 2023 r.⁵⁸ wykazał jednoczesne świadczenie usług w następujących dniach: 29 w godzinach od 15.30. do 17.15 i 30 w godzinach od 17.20 do 18.15. na rzecz N1 i N13, a także 1 grudnia 2023 r.⁵⁹ w godzinach od 14.15. do 19.15. na rzecz N1 i N2 – łącznie 7 godzin i 40 minut.

Zarząd po przeprowadzeniu postępowania wyjaśniającego⁶⁰ wskazał, że nieprawidłowości wynikają z pomyłki asystenta. Ze względu na czas jaki upłynął, asystent nie był w stanie podać dokładnych dat i godzin obecności u uczestników.

⁵⁶ Zawartych z Ministrem.

⁵⁷ Iloczyn 49 godzin i 20 minut oraz stawki 40,00 zł za godzinę

⁵⁸ Według karty miesięcznego wykonania opieki wytchnieniowej za listopad, w dniach 29 i 30 listopada 2023 r. (karta OW 56/11) świadczone były usługi opieki wytchnieniowej dziennej w miejscu zamieszkania osoby z niepełnosprawnością odpowiednio od godz. 15.30. do godz. 18.00. oraz od godz. 17.20. do godz. 19.15. na rzecz N13, a według karty realizacji usług asystencji osobistej w dniach 29 i 30 listopada 2023 r. (karta AOOD 55/11) świadczone były usługi asystencji odpowiednio od godz. 14.15. do 17.15. oraz od godz. 15.15. do godz. 18.15. na rzecz N1.

⁵⁹ Według karty realizacji usługi asystencji osobistej nr 12/12 - 1 grudnia 2023 r. w godz. od 14.15. do 19.45 wykazano świadczenie usług na rzecz N1 oraz według karty realizacji usługi asystencji osobistej nr 13/12 w godz. od 14.15. do 19.15 wykazano świadczenie usług na rzecz N2.

⁶⁰ W trakcie kontroli NIK.

- A2: 15 grudnia 2023 r.⁶¹ wykazał jednoczesne świadczenie usług w godzinach od 15.00. do 19.00. na rzecz N3, N4 i N14, przy czym w godzinach od 16.00. do 19.00. wykazywano świadczenia na rzecz trzech osób jednocześnie - łącznie 7 godzin⁶².

Zarząd po przeprowadzeniu postępowania wyjaśniającego⁶³ wskazał, że błąd wynikał ze zmiany niektórych dat usług ustalonych wcześniej przez asystenta.

- A3: wykazał jednoczesne świadczenie usług 30 września 2023 r.⁶⁴ w godzinach od 17.00. do 20.00. na rzecz N5 i N15, 18 października 2023 r.⁶⁵ w godzinach od 9.30. do 11.30. na rzecz N6 i N15, 23 i 24 października 2023 r.⁶⁶ w godzinach od 7.00. do 9.00. na rzecz N7 i N16 oraz 27 listopada 2023 r.⁶⁷ w godzinach od 19.00. do 20.00. na rzecz N5 i N16 – łącznie 10 godzin.

Zarząd po przeprowadzeniu postępowania wyjaśniającego⁶⁸ wskazał, że asystent nie przywiązywał należytej staranności do wpisywania poszczególnych godzin realizacji usług, robił to z pamięci lub swoich notatek. Asystent nie był pewny w jakich rzeczywistości godzinach realizowane były usługi.

- A4: wykazał jednoczesne świadczenie usług 17 i 19 lipca 2023 r.⁶⁹ w godzinach od 15.50. do 17.50. na rzecz N9 i N17; 5, 6, 7 i 8 sierpnia 2023 r.⁷⁰ w godzinach od 6.00. do 7.40. na rzecz N8 i N9; 12, 13, 14 15 i 16 września 2023 r.⁷¹ w godzinach od 17.30. do 19.30. na rzecz N8 i N9;

⁶¹ Według karty realizacji usługi asystencji osobistej nr 63/12 - 15 grudnia 2023 r. w godz. od 14.00. do 19.00. wykazano świadczenie usług na rzecz N3, według karty realizacji usługi asystencji osobistej nr 64/12 - 15 grudnia 2023 r. w godz. od 16.00. do 19.30. wykazano świadczenie usług na rzecz N4, a według karty miesięcznego wykonania opieki wytchnieniowej nr 9/12 - 15 grudnia 2023 r. w godz. od 15.00. do 19.00. wykazano świadczenie opieki wytchnieniowej dziennej, w miejscu zamieszkania osoby z niepełnosprawnością, na rzecz N14.

⁶² Łącznie siedem godzin wypłacone zostało jako zrealizowane w tym samym czasie.

⁶³ W trakcie kontroli NIK.

⁶⁴ Według karty realizacji usługi asystencji osobistej nr 16/09 - 30 września 2023 r. w godz. od 17.00. do 20.00. wykazano świadczenie usług na rzecz N5, a według karty miesięcznego wykonania opieki wytchnieniowej nr 18/09 - 30 września 2023 r. w godz. od 15.00. do 20.00. wykazano świadczenie usług opieki wytchnieniowej dziennej, w miejscu zamieszkania osoby z niepełnosprawnością na rzecz N15.

⁶⁵ Według karty realizacji usługi asystencji osobistej nr 17/10 - 18 października 2023 r. w godz. od 9.30. do 11.30. wykazano świadczenie usług na rzecz N6, a według karty miesięcznego wykonania opieki wytchnieniowej nr 20/10 - 18 października 2023 r. w godz. od 9.30. do 11.30. wykazano świadczenie usług opieki wytchnieniowej dziennej, w miejscu zamieszkania osoby z niepełnosprawnością, na rzecz N15.

⁶⁶ Według karty realizacji usług asystencji osobistej nr 18/10 - 23 i 24 października 2023 r. w godz. od 7.00. do 9.00. wykazano świadczenie usług na rzecz N7, a według karty miesięcznego wykonania opieki wytchnieniowej nr 19/10 - 23 i 24 października 2023 r. w godz. od 7.00. do 9.00. wykazano świadczenie usług opieki wytchnieniowej dziennej, w miejscu zamieszkania osoby z niepełnosprawnością, na rzecz N16.

⁶⁷ Według karty realizacji usług asystencji osobistej nr 80/11 - 27 listopada 2023 r. w godz. od 19.00. do 21.00. wykazano świadczenie usług na rzecz N5, a według karty miesięcznego wykonania opieki wytchnieniowej nr 18/11 - 27 listopada 2023 r. w godz. od 18.00. do 20.00. wykazano świadczenie usług opieki wytchnieniowej dziennej, w miejscu zamieszkania osoby z niepełnosprawnością, na rzecz N16.

⁶⁸ W trakcie kontroli NIK.

⁶⁹ Według karty miesięcznego wykonania opieki wytchnieniowej nr 71/07 - 17 i 19 lipca 2023 r. w godz. od 6.00. do 18.00 wykazano świadczenie usług opieki wytchnieniowej dziennej, w miejscu zamieszkania osoby z niepełnosprawnością, na rzecz N9, a według karty miesięcznego wykonania opieki wytchnieniowej nr 68/07 - 17 i 19 lipca 2023 r. w godz. od 15.50. do 17.50. wykazano świadczenie usług opieki wytchnieniowej dziennej, w miejscu zamieszkania osoby z niepełnosprawnością, na rzecz N17.

⁷⁰ Według karty realizacji usług asystencji osobistej nr 22/08 - 5,6,7 i 8 sierpnia 2023 r. w godz. od 5.40. do 7.40. wykazano świadczenie usług asystencji w miejscu zamieszkania na rzecz N8, a według karty miesięcznego wykonania opieki wytchnieniowej nr 54/08 - 5,6,7 i 8 sierpnia 2023 r. w godz. od 6.00. do 14.00. wykazano świadczenie usług opieki wytchnieniowej dziennej, w miejscu zamieszkania osoby z niepełnosprawnością, na rzecz N9.

⁷¹ Według karty realizacji usług asystencji osobistej nr 40/09 - 12, 13, 14, 15 i 16 września 2023 r. w godz. od 17.30. do 19.30. wykazano świadczenie usług asystencji na rzecz N8, a według karty miesięcznego wykonania

17 i 18 września 2023 r.⁷² w godzinach od 19.00. do 19.30. na rzecz N8 i N10 – łącznie 20 godzin i 40 minut.

Zarząd po przeprowadzeniu postępowania wyjaśniającego⁷³ wskazał, że asystent wypisywał karty zgodnie z planem usług i nie wziął pod uwagę zmian w tym planie. Asystent ze względu na czas jaki upłynął nie był w stanie podać dokładnych dat i godzin obecności u uczestników.

- A5: wykazał jednocześnie świadczenie usług 18 stycznia 2023 r.⁷⁴ w godzinach od 15.00. do 19.00. na rzecz N11 i N12 – łącznie cztery godziny. Zarząd po przeprowadzeniu postępowania wyjaśniającego⁷⁵ wskazał, usługi w karcie dotyczącej AOOD zostały błędnie wykazane – wpisano inną datę świadczenia usług, natomiast prawidłowe były dane wskazane w kartach OW.

W kartach wyszczególniono daty i godziny realizacji usług. Realizację usług w danym dniu i w danych godzinach podpisał asystent, uczestnik programu. Dodatkowo karty dotyczące programu OW edycja 2023 były podpisane przez osobę reprezentującą realizatora programu, jako potwierdzenie zgodności karty realizacji programu.

Wynagrodzenie asystentów obliczone i wypłacone na podstawie ww. kart zostało rozliczone w sprawozdaniach z realizacji zadań AOOD i OW edycja 2023.

(akta kontroli str. 507-558, 704-709, 717-725)

Zarząd Stowarzyszenia wskazał, że wynagrodzenie wynikające z ww. kart zostało wypłacone. W trakcie kontroli Zarząd Stowarzyszenia podjął działania wyjaśniające, uzyskując pisemne wyjaśnienia odnośnie do każdego wykazanego przypadku pokrywających się godzin usług od ww. pięciu osób świadczących usługi wsparcia oraz osób, na rzecz których usługi te były świadczone. W oświadczeniach, ww. asystenci podali, że zrealizowali wszystkie godziny wykazane jako suma w miesięcznych kartach realizacji. Nieprawidłowości w kartach i pokrywające się daty i godziny usług asystenci tłumaczyli błędami w uzupełnianej dokumentacji, brakiem staranności i systematyczności w wypełnianiu kart realizacji. Stowarzyszenie uzyskało ponadto oświadczenia uczestników o zgodności liczby zrealizowanych godzin przez asystenta w danym miesiącu.

(akta kontroli str. 561-604)

NIK zwraca uwagę, że na podstawie zapisów w kartach rozliczeniowych wypłacane było wynagrodzenie pochodzące ze środków Funduszu. Rzetelna i prowadzona na bieżąco weryfikacja kart powinna zidentyfikować pokrywające się godziny świadczonych usług i skutkować podjęciem stosowanych działań wyjaśniających, w tym kontroli realizacji usług. Niepodjęcie działań weryfikacyjnych stwarzało ryzyko wypłacenia asystentom nienależnego wynagrodzenia za usługi, których w rzeczywistości nie świadczyli.

opieki wytchnieniowej nr 51/09 – 12, 13, 14, 15 i 16 września 2023 r. w godz. od 15.00. do 21.30. wykazano świadczenie usług opieki wytchnieniowej dziennej, w miejscu zamieszkania osoby z niepełnosprawnością, na rzecz N9.

⁷² Według karty realizacji usług asystencji osobistej nr 40/09 – 17 i 18 września 2023 r. w godz. od 17.30. do 19.30. wykazano świadczenie usług asystencji w miejscu zamieszkania na rzecz N8, a według karty miesięcznego wykonania opieki wytchnieniowej nr 50/09 – 17 i 18 września 2023 r. w godz. od 19.00. do 22.00. wykazano świadczenie usług opieki wytchnieniowej dziennej, w miejscu zamieszkania osoby z niepełnosprawnością, na rzecz N10.

⁷³ W trakcie kontroli NIK.

⁷⁴ Według karty miesięcznego wykonania opieki wytchnieniowej nr 3/01 – 18 stycznia 2023 r. w godz. od 14.00. do 19.00. wykazano świadczenie usług opieki dziennej w miejscu zamieszkania na rzecz N12, a według karty miesięcznego wykonania opieki wytchnieniowej nr 2/01 – 18 stycznia 2023 r. w godz. od 15.00. do 20.00. wykazano świadczenie usług opieki wytchnieniowej dziennej, w miejscu zamieszkania osoby z niepełnosprawnością, na rzecz N11.

⁷⁵ W trakcie kontroli NIK.

Stowarzyszenie udzielało wsparcia osobom uprawnionym, spełniającym kryteria realizowanych programów. Udzielone wsparcie nie przekroczyło limitów określonych w tych programach. Asystenci wykonujący usługi asystencji osobistej i opieki wytchnieniowej mieli wymagane doświadczenie i wykształcenie określone w programach. Stowarzyszenie dysponowało wskazanym w ofercie budynkiem przystosowanym dla potrzeb osób z niepełnosprawnością, w którym świadczone opiekę wytchnieniową całodobową. W realizacji programów stwierdzono nieprawidłowości polegające na nieprawidłowej weryfikacji kart rozliczeniowych przedkładanych przez asystentów. Jak ustaliło Stowarzyszenie, w trakcie kontroli NIK, pokrywające się godziny realizacji usług były wynikiem pomyłek, a usługi na rzecz osób z niepełnosprawnością miały być faktycznie realizowane w innych datach lub godzinach. NIK zauważa, że niewłaściwa weryfikacja kart rozliczeniowych stwarzała ryzyko wypłaty wynagrodzenia za usługi, które w rzeczywistości nie zostały wykonane.

3. Wydatkowanie i rozliczenie środków finansowych pozyskanych z Funduszu Solidarnościowego oraz osiągnięcie założonych rezultatów wsparcia

Opis stanu faktycznego

3.1 Na podstawie próby 80 wydatków⁷⁶ o łącznej wartości 298,6 tys. zł⁷⁷ stwierdzono, że były one kwalifikowalne⁷⁸. Wynagrodzenia asystentów i osób realizujących usługi opieki wytchnieniowej nie przekraczały maksymalnych wartości ustalonych w programach. Dowody księgowe zostały opisane zgodnie z postanowieniami umów o realizację programów i spełniały wymagania określone w art. 21 ust. 1 i 22 ust. 1 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości⁷⁹.

(akta kontroli str. 615, 624, 634, 644, 659, 703, 716, 734-736)

3.2 Analiza wyodrębnionej ewidencji księgowej prowadzonej dla poszczególnych programów objętych kontrolą oraz złożonych sprawozdań z realizacji zadań wykazała, że w ramach równolegle realizowanych programów nie rozliczano tych samych faktur i rachunków, a także w ramach kosztów bezpośrednich nie rozliczano kosztów administracyjnych (pośrednich). Koszty pośrednie w programach realizowanych na podstawie umów zawartych z Ministrem nie przekroczyły 10% wartości kosztów bezpośrednich, a w umowach zawartych z miastem Jastrzębie Zdrój koszty pośrednie nie przekroczyły wartości zaplanowanej w ofertach na realizację tych zadań. W ramach kosztów pośrednich rozliczano wyłącznie wynagrodzenie koordynatora, usługę księgową i zakup materiałów biurowych.

(akta kontroli str. 606-736)

3.3 Na potrzeby realizacji poszczególnych programów objętych badaniem Stowarzyszenie wyodrębniło rachunki bankowe, przy czym dla programów realizowanych na podstawie umów z miastem Jastrzębie Zdrój rachunek bankowy prowadzony był dla programów AONNJ i OWJ łącznie dla danej edycji. Na podstawie

⁷⁶ Po 10 wydatków w ramach każdego realizowanego programu AONN, AONNJ, OW i OWJ dobranych w sposób celowy przez kontrolera.

⁷⁷ W tym 267,5 tys. zł wydatków osobowych.

⁷⁸ Tj. niezbędne do realizacji zadania, faktycznie poniesione w okresie realizacji zadania, należycie udokumentowane, zgodne z programem oraz uregulowane za pośrednictwem rachunków bankowych wyodrębnionych dla potrzeb realizacji danego programu.

⁷⁹ Dz.U. z 2023 r. poz. 120, ze zm., dalej: *ustawa o rachunkowości*.

poszczególnych wyciągów z rachunku bankowego za październik danego roku 2022-2023 stwierdzono, że operacje w ramach programów dokonywane były wyłącznie za pośrednictwem tych rachunków.

(akta kontroli str. 735-736)

3.4 Niewykorzystane środki dotacji zwrócone zostały w terminach przewidzianych w umowach o realizację zadań. Sprawozdania z realizacji programów sporządzone zostały w oparciu o wyodrębnioną ewidencję księgową i przekazane zostały jednostce zlecającej w terminach wynikających z umów. Sprawozdania z realizacji zadań AOODN i OW edycje 2022-2023 realizowanych na podstawie umów zawartych z Ministrem oraz sprawozdania z realizacji zadań AOODN i OWJ edycje 2022-2023 na podstawie umów zawartych z miastem Jastrzębie Zdrój zostały zaakceptowane.

(akta kontroli str. 605-736)

3.5 Stowarzyszenie objęło wsparciem zaplanowaną w ofertach liczbę uczestników/osób z niepełnosprawnością. W latach 2022-2023 Stowarzyszenie w przedłożonych ofertach na realizację programów AOODN oraz AOODNJ⁸⁰ planowało objąć usługami asystenckimi co najmniej 121 osób. W tym samym okresie w ramach programów OW⁸¹ oraz OWJ⁸², Stowarzyszenie planowało objąć opieką 216 osób z niepełnosprawnością. We wszystkich zrealizowanych programach Stowarzyszenie udzieliło wsparcia planowanej liczbie osób, a w siedmiu z ośmiu programów zrealizowało usługi dla większej liczby osób niż pierwotnie zakładano. W ramach AOODN⁸³ i AOODNJ⁸⁴ w kontrolowanym okresie zrealizowano usługi dla 208 osób, a w ramach OW⁸⁵ i OWJ⁸⁶ dla 270 osób. Zarząd wyjaśnił, że liczba uczestników objętych pomocą była większa niż zaplanowana w ofertach ze względu na duże zainteresowanie programami. Zdecydowano o przyznaniu pomocy większej liczbie uczestników w mniejszym wymiarze godzinowym w skali roku oraz ze względu na niewykorzystanie⁸⁷ wszystkich przyznanych uczestnikom godzin. Stowarzyszenie zawarło w ofertach informacje o możliwości podjęcia takich działań w celu osiągnięcia najefektywniejszego wykonania projektu i zaspokojenia zgłaszanych przez uczestników potrzeb. Pomimo zwiększenia ilości uczestników Stowarzyszenie nie przekroczyło liczby godzin przewidzianych w umowach na realizację programów.

(akta kontroli str. 605-732, 738, 790-796)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki, w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

NIK ocenia pozytywnie działania Stowarzyszenia w badanym obszarze. Stowarzyszenie wywiązało się z zobowiązań określonych w umowach oraz osiągnęło rezultaty wsparcia.

IV. Wniosek

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy, wnosi o:

⁸⁰ 14 osób w 2022 r. oraz 10 w 2023 r.

⁸¹ 100 osób w 2022 r. godz. oraz 92 w 2023 r.

⁸² 14 osób w 2022 r. oraz 10 w 2023 r.

⁸³ 79 osób w 2022 r. oraz 115 w 2023 r.

⁸⁴ 14 osób w 2022 r. oraz 10 w 2023 r.

⁸⁵ 128 osób w latach 2022-2023.

⁸⁶ 14 osób w latach 2022-2023.

⁸⁷ Pobyty w szpitalach, rehabilitacje oraz zgony.

Wniosek

Zapewnienie prawidłowej i bieżącej weryfikacji kart realizacji usług w ramach programów finansowych z Funduszu przedkładanych przez asystentów oraz w przypadku zidentyfikowania pokrywających się godzin zapewnienie podjęcia stosownych działań wyjaśniających.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK, kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do Dyrektora Delegatury NIK w Katowicach. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykonania wniosku

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK, należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Katowice, dnia 9 maja 2025 r.

Kontroler

Anna Hulboj

Gł. specjalista kontroli państwowej

Najwyższa Izba Kontroli

Delegatura w Katowicach

.....